

chtějí býti přijaty do stravovny, mají svoje cestovní průkazy odevzdati správci stravovny, kterýž má tyto průkazy uschovati, potvrditi v nich, že dotyčné osoby ve stravovně se nacházely a při odchodu jim je opět odevzdati. Nemá-li někdo vůbec cestovních průkazů, může býti do stravovny přijat toliko se svolením obecního starosty onoho místa, kde se stravovna nachází. Obecní starosta má pak učiniti vše, čeho jest potřebí k zjištění takových osob.

Osoby do stravovny přijaté jsou povinny vykonati přiměřené práce jim uložené. Zdrábaly-li by se tak učiniti, má býti proti nim zakročeno dle § 4 zák. ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z. Výlohy na zřízení potřebných místností, eventuelně nájemné z nich, náklad jich na zařízení, vytápění a osvětlování, jakož i další udržování a konečně náklad na stravování a nocleh osob do stravovny přijatých nese po srážce výnosu práce ve stravovnách provedené okres, v němž stravovna se nachází. Okresům nepoměrně přetíženým může býti povolena na opatření a vnitřní zařízení potřebných místností, jakož i na stravu pro stravovny zemská podpora (v Čechách k odůvodněné žádosti okresního zastupitelstva).

Bezprostřední dozor nad stravovnou přísluší v první řadě starostovi obce, v níž se stravovna nachází, kterýž může býti též jmenován správcem jejím; v tomto případě však musí za účelem bezprostředního dozoru o tom býti učiněno oznámení zemskému výboru. Zemský výbor též ustanovuje všeobecné zásady organizační, má dozor nad pravidelným konáním služby, a zkoumá konečně účty stravoven; za účelem dozoru nad stravovkami jmenuje zemský výbor přiměřený počet zemských inspektorů, jichž příjmy sám též stanoví. Rovněž služební instrukce pro zemské inspektory a pro správce stravoven vydává zemský výbor.

V každé obci budiž zákaz žebroty veřejnou vyhláškou na význačném místě vyvěšenou prohlášen a budiž v této vyhlášce též doloženo, že nuzní cestující do nejbližší dle jména označené stravovny se mohou uchýlití. Státní orgánové, jimž přísluší dozor nad noclehárnami, vykonávají též dohled na stravovny. (Srv. čl. Policie chudinská.)

Stráže tělesné.

I. Pojem a rozdělení.

Stráže tělesné (gardy) jsou vojenská oddělení přínaležející k vojenskému dvořenínstvu císařovu a povolána jsou předkem ku střežení osob císaře a císařovny a členů císařské rodiny, jakož i ku provázení císařských výsostí při slavnostních příležitostech. Tělesné stráže skládají se z rakouské tělesné stráže lučištníků, z uherské stráže tělesné, z tělesné stráže trabantů, ze škadrony jízdecké tělesné stráže a ze setniny pěší stráže tělesné a z uherské stráže korunní. Jízdecké setnině a pěší setnině stráže tělesné přínaleží jmenovitě péče o bezpečnost a pořádek při nejvyšším dvoru a na letohrádcích a v ostatních dvorních budovách, dále péče o zachování pořádku při větších vyjíždkách a konečně připadá jim služba ordonanční. Mužstvu obou těchto tělesných stráží přidělena bývá i služba kurýrní. Ve válce přikázán jest, dopouští-li toho služba dvorní, oddíl jízdní setniny stráže tělesné vrchním velitelům armády nebo veliteli armády samostatně operující pro služby ve hlavním stanu.

Úlohou uherské stráže korunní jest střežiti korunu sv. Štěpána.

II. Organisa ce.

Veškeré stráže tyto podřízeny jsou prvnímu vrchnímu hofmistru jakožto veliteli všech stráží, pokud jde o dvorní službu, o služební osobní

záležitosti, o hospodářství a zásobení. Co do vnitřní služby a pravomoci však jest každý kapitán stráže, jakožto její velitel, samostatným nositelem práva rozkazů. Uherská korunní stráž, doplňovaná z uherské zeměbrany (honvédů), podléhá služebně oběma uherským strážcům koruny, jinak uherskému ministru zemské obrany.

Při rakouské tělesné stráži lučištníků a při uherské stráži zastoupeny jsou šarže generálů, štábních důstojníků a 2 rytmistů I. třídy, stráže samy pak skládají se jen z rytmistů a nadporučíků. Čekatelé této strážní služby musili se vyznamenati před nepřítelem nebo jinak v míru. Při tělesné stráži trabantů jsou štábní důstojníci a naddůstojníci (t. j. poručíci, nadporučíci a setníci), stráže mají pak samy hodnost šikovatelů. Při jízdní setnině tělesné stráže jest velitelem setniny štábní důstojník, šaržemi jsou naddůstojníci, 10 strážmistů jest prvními a druhými strážmisty tělesné stráže, jezdci stráže tělesné mají hodnost strážmistra.

Při setnině pěší stráže tělesné jest velitelem setniny štábní důstojník, šarže sestávají z naddůstojníků a poddůstojníků; gardoví pěšáci mají odznak četařů.

Uherská korunní stráž sestává z naddůstojníků, poddůstojníků a vojínů.

Stráže vojenské (Služba strážní vojenská).

I. Pojem a druhy.

Službu strážní vykonávají mohou netoliko: polní nebo táborová stráž, ochranná stráž (salva guardia), každá ronda nebo patrola, a každé mužstvo i se svým velitelem ustanovené na určitý čas k obsazení a vystřídání určité hlídky, nýbrž i každý oddíl branného mužstva určený k ochraně neb opatrování státního statku, nebo zatčené osoby, a konečně i setník službu konající (§ 230). Stráže dělí se v stráže čestné a bezpečnostní, hlídky dělí se v hlídky čestné a bezpečnostní. Bezpečnostní stráže a hlídky určeny jsou k ochraně státního vlastnictví, ku zabezpečení vojensky důležitých bodů, k ostříhání vězňů a k rozmanitým jiným účelům. K bezpečnostním strážím patří zejména:

a) Místní stráže, kteréž slouží i ku obstarávání policie vojenské a bývají ustanovovány ve všech stanicích vojenských, jichž garnisona dosahuje aspoň síly setniny (eskadrony, batterie) a mohou být umístěny v kasárnách dle potřeby a účelu.

b) Stráže vězeňské a hlídky vězeňské musí dbáti všeliké opatrnosti a pozornosti, aby zamezily útěku vězňů.

c) Stráže parkové hlídají děla a vojenské povozy a mohou povolití přístup k předmětům těm jen osobám obstarávajícím právě službu, mužstvu však jen za dohledu šarže.

d) Stráže u bran mají ostříhati vchody u míst opevněných.

e) Stráže ochranné zřízeny jsou k ochraně nemocných, raněných nebo veřejného vlastnictví ve válce.

f) V každé pevnosti mají být zpravidla každou noc ustanoveny čtyry rondy a to po půlnoci a před úsvitem; od ústupu až k denní stráži vyslány mají být v pevnostech visitující patroly, sestávající ze závodčího a dvou mužů.

g) Patroly slouží k obstarávání vojenské policie a bývají vysílány dle rozkazu vojenského místního velitele z hotovosti jak za dne tak i v noci, ovšem v přiměřeném počtu.